



# Symposium

## **Van Dorpshuis tot Kanjerklooster - is er toekomst voor monumenten in de periferie?**

Klooster Ter Apel is een van de weinige overgebleven plattelandskloosters van Noordwest-Europa. Niet voor niets een Nederlands UNESCO Top 100 monument!

Gelegen in een prachtige bosrijke omgeving, vlakbij de Duitse grens en ver van de stad Groningen, is Ter Apel volgens sommigen een uithoek. Toch trekt het Klooster na het Groninger Museum de meeste museumbezoekers van de provincie Groningen: 30.000 tot 35.000 per jaar. Helaas is dat aantal bezoekers niet voldoende om alle kosten voor behoud en beheer te kunnen financieren. Hoogste tijd dus om heel goed na te denken of er wel een toekomst voor dit onvervangbare monument is. En dat in de context van alle monumenten in de krimpgebieden van Nederland die langzamerhand op de rand van hun bestaansrecht balanceren, van Zeeuws-Vlaanderen tot Twente en van Limburg tot Friesland, stellen we ons de vraag:

**Hebben monumenten in de periferie wel een toekomst?**

Kunnen we ze alleen behouden als de overheden fors bijspringen? Zijn er vormen van herbestemming te bedenken die toekomstbestendig zijn in een krimpende markt? En kunnen onze monumenten wel een forse transitie verdragen zonder de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteit aan te tasten?

**Misschien hebben we wel teveel monumenten of willen we gewoon teveel bewaren?**



**KLOOSTER TER APEL**

Domus Novae Lucis

550 JAAR  1465-2015





# Uitnodiging

Over deze thematiek gaan we op vrijdag 30 oktober 2015 met elkaar in gesprek tijdens het symposium Van Dorpshuis tot Kanjerklooster. En natuurlijk in Klooster Ter Apel ter afsluiting van het 550-jarig jubileum.

**Datum:** vrijdag 30 oktober 2015  
**Locatie:** Klooster Ter Apel, Boslaan 3-5, Ter Apel  
**Aanvang:** 10.00 uur  
**Deelname:** € 25,- per persoon (inclusief lunch & drankjes)  
Voor studenten, donateurs en vrijwilligers € 15,-  
**Opgave:** vóór 20 oktober via [kloosterterapel.nl/symposium](http://kloosterterapel.nl/symposium)  
**Informatie:** via 0599 581370 of [info@kloosterterapel.nl](mailto:info@kloosterterapel.nl)

In het debat, onder leiding van **Peter Breukink**, gaan **Theo Spek**, **Cees van 't Veen** en **Waronne Elbers** in op de volgende vragen:

- Zijn er in de kleinere plattelandsgemeenten wel voldoende mogelijkheden om monumenten te behouden en nuttig te bestemmen? Is bijvoorbeeld de regionale culturele infrastructuur vaak al niet verzadigd?
- Biedt het behoud van erfgoed en leefbaarheid kansen in krimpgebieden of levert het alleen maar kopzorgen op voor de lokale bestuurders?
- Moeten provincies zich over de monumenten in de periferie ontfemen of is dit meer een taak van de rijksoverheid?
- Wat zijn toekomstgerichte mogelijkheden voor een meer commerciële exploitatie van monumenten in de periferie? Is er meer mogelijk dan wat zaalverhuur, een congresje of af en toe een trouwerij?



**KLOOSTER TER APEL**

Domus Novae Lucis

550 JAAR  1465-2015





# Programma

- 10.00 uur Ontvangst & inloop (koffie/thee en kanunnikencarré).
- 10.30 uur Inleiding door dagvoorzitter **Peter Breukink**, *directeur Stichting Oude Groninger Kerken*.
- 10.40 uur Vocaal Intro *De Litanie Van 34 Kloosters* door **Monnikentrio Hans & Joop**.
- 10.50 uur Welkomstwoord door **Frits Bergman**, *voorzitter Stichting Klooster Ter Apel*.
- 11.00 uur Officiële opening door **Leontien Kompier**, *burgermeester gemeente Vlagtwedde in Westerwolde*.
- 11.10 uur Bijdrage **Theo Spek**, *bijzonder hoogleraar Landschapsgeschiedenis bij de Rijksuniversiteit Groningen*, over de ontwikkeling en opbouw van het landschap van Ter Apel, de bijzondere landschappelijke waarden en wat de kansen zijn voor toekomstige ontwikkelingen.
- 11.50 uur Bijdrage **Cees van 't Veen**, *algemeen directeur Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed*, over de visie van de rijksoverheid op het behoud van monumenten; wat zijn de mogelijkheden/dilemma's en kansen?
- 12.20 uur Tussenbalans dagvoorzitter **Peter Breukink**.
- 12.30 uur Kloosterlunch in Hotel Restaurant Boschhuis (ooit gesticht als bier- en brouwhuis ten behoeve van het middeleeuwse kruisherenklooster); optioneel een bezoek aan de Kloosterenclave onder leiding van Staatsbosbeheer (wandeling).
- 14.00 uur Dagvoorzitter **Peter Breukink** hervat het programma.
- 14.10 uur Bijdrage **Waronne Elbers**, *zakelijk leider Kasteel Groeneveld en Radio Kootwijk*, over de successen en verbetermogelijkheden van deze locaties. Hoe krijg je een monument rendabel?
- 15.00 uur Discussie/gesprek met sprekers en de zaal o.l.v. dagvoorzitter **Peter Breukink**.
- 16.00 uur Samenvatting, sluiting en netwerkborrel.



**KLOOSTER TER APEL**

Domus Novae Lucis

550 JAAR  1465-2015



# KLOOSTER TER APEL

Domus Novae Lucis

550 JAAR ✠ 1465-2015

Met dank aan onze subsidiënten en sponsoren door de jaren heen



Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed  
Kleinere Monumenten, Cultuurmonumenten  
Kunstzinnig



provincie  
groningen



dienst landelijk gebied  
voor ontwikkeling en beheer



Rabobank



GGB BOLHUISFONDS

STICHTING ERVEN A. DE JAGER



Stichting Albino



Stichting  
Lambers-Burger

ZABAWAS



Kattendijke/Drucker Stichting



Van den Berch  
van Heemstede  
Stichting



STICHTING  
GEBROEDERS HESSE FONDS

Stichting  
Monumenten Westerwolde



Stichting Pro Musis



Stichting  
Ben Remkes  
Cultuurfonds

Stichting  
DATARE

STICHTING  
HET ROODE-OF  
BURGERWEESHUIS



Refo500  
CONNECTING YOU,  
THEN AND NOW

Stichting  
Thomas More



Emmaplein  
Foundation



Van der Kaap

Vos Logistics



Boxem



AUTOMOBIELBEDRIJF SANDERS B.V. MUSSELKANAAL



JUMBO  
Stuulen Ter Apel



Bakkerij Bos

HET STRAMIEN

...en last but not least: ONZE DONATEURS & VRIENDEN